

Սեղմեր 2
1992
2 ռոբեաթի

Օրաթերթ
Բ արի, քի 79 (171)
Գինը 2 օ.

Երևան 375010
Հանրապետական 47

Պատիչ 69149

հեռ. 581841, 3ախ 562941, տեղ. 243266 CPPI SU

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

«Ազգ»-ը
ամենօրեայ

Քեւ որոշ ուղացումով, կա-
ռուած հանրապետութիւնում ժի-
րոզ սնեւական եւ այլ կարգի
դժուարութիւններն, կատարել ենք
մեր խոստումը՝ երկուամեակի
ընթացքում «Ազգ»-ը դարձել է օրա-
թերթ, յոյս տեսնելով շարքական
հինգ անգամ:

Սկզբում լայսին յանձնուելով
որդու ետեւայ քեր, այնուհետեւ
անցնելով երկօրեայ դրութեան,
«Ազգ»-ը ստիպուած է եղել յազ-
րահարելու բազմաթիւ խաչընդոս-
ներ, սկսած կարգերի հարցից
մինչեւ քրքի ու տղաբանական,
ցումի ու բաժանորդագրութեան,
լրատուական արդիական ծառայ-
ութեան եւ ընթերցումի բացակա-
յութիւնից մինչեւ կենցաղային
«մանրու» հարցեր, ինչդիտին է
էլեկտրական ընդհատումները,
չհաշուելով սակայն հինգանգա-
կանոց նեղ արածքը:

Իսկ այսօր, երբ գրեթէ չեն
լուծուել վերոյիշեալ հարցերից
եւ ոչ մէկը, «Ազգ»-ը անցնում է
ամենօրեայ կարգավիճակի: Ա-
ռեւտր-սնեւական իմաստով
քննա շարքացող մեր այս հայ-
լը ոմանց կողմից կարող է գի-
տուել որդու գոյս տղաբանութեան
արտայայտութիւն, իսկ
ուրիշներին՝ եւ մէկ փաստ մեր
հիմնադիրներին... սնեւական
բարգաւաճութեան: Ոչ մէկը եւ
ոչ միայն: Սկզբից եւս մեր քեր-
քի առաջնութիւնն ենք համարել
դարկել, օտերասիւ լրատուութի-
ւնը, որը անկարելի է կատարել
մասուցել ընդհատ-ընդհատ, երբ
օրը մէկ կամ օրը մի քանի քեր-
քով, մանաւանդ երբ օրուայ վեր-
ջում կամ յաջորդ «փոքր» ժամ-
րին քերքի էլերից դուրս է մնում
չօգտագործուած ահագին նիւթ:
Իսկ ինչ վերաբերում է նիւթա-
կան մեր կարողութիւններին, հա-
կառակ գոյութիւն ունեցող ընդ-
հանուր կարծիքին, այն սահմա-
նափակ է խիստ, եւ մեր քերքն
աշխատում է ինքնաբար լինել
կողմնակի կամ յարակից հրա-
րակչական գործունէութեամբ,
ձգելով փակել իր խորնիկ «ճեղ-
փուածք»:

Մեր այս նոր հայրի գլխաւոր
յեմարանը, բացի լրագրական ա-
ռախելութեան նկատմամբ ունե-
ցած հասարակ, մնում է ընթեր-
ցողների վերմ հաջողութեամբ, որը
մենք համարում ենք մեր կարեւ-
րագոյն գրամագուլթը: Գիտենք,
մենք էլ ենք աղքատ այն սուղ
դրամները, որի մէջ գտնուում է
մեր ընթերցող հասարակութիւնը:
Քայց գիտենք նաեւ, որ ընթեր-
ցող-քերք համասեղ կեանքի
վրայ է հիմնուած մեր գոյութիւ-
նը, հետեւաբար մեր քերքը շար-
նակելու է ծառայել ընթերցողին
ագաս խօսքի, ազատականութեան
եւ ռամկավարութեան ճանադար-
նով:

«Ազգ»-ը մնում եւ մնալու է
խօսափող Ռամկավար Ազատ-
ական կուսակցութեան, ամբիտը
ագաս մտածողների, առողջ բնա-
զատութեան, ինքնաբնագասու-
թեան եւ ճշգրիտ, արագ տեղեկա-
սուութեան:

Հայ-արքեպանական 60-օրյա զինադադար

Նախագահ Տեր-Պետրոսյանը մեղմացում է նկատում

Հայաստանի նախագահ Լեւոն
Տեր-Պետրոսյանը գտնում է, որ սեղ-
մերի 1-ին, երբ ուժի մեջ է մտել
զինադադարի մասին Ալմա-Աթա-
յում կնքված համաձայնագիրը,
«հայ-արքեպանական սահմանում,
չնայած արքեպանական կողմի
առանձին ստորի գործողութիւն-
ներին, նկատուած է լարվածութեան
որոշակի մեղմացում»:

Այդ մասին «Մնար»-ի քրքա-
կին հաղորդեցին Հայաստանի նա-
խագահի մամուլի ծառայութիւն-
ում:

Մինչդեռ, արքեպանական բա-
նակը չի դադարեցնում ակտիւ
ռազմական գործողութիւնները
Լեւոնային Ղարաբաղում:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի կարծի-
քով, երբ մոտ ժամանակներս տեղի
չունենա Ղարաբաղի օտերասիւ ի-
րավիճակի կայունացում, աղա
լարվածութիւնը կփոխանցվի եւ
հայ-արքեպանական սահման:

Մինչդեռ նախագահի
խորհրդակցական մեղմացում է

Հայաստանի նախագահի ֆա-
ղաբական վերլուծութեան հարցե-
րով խորհրդական ժիրայր Լիդա-
րիսյանը մեղմադրել է Արքեպանին
զինադադարի մասին համաձայ-
նագիրը խախտելու մեջ:

«Մեզ մոտ կարծիք է ստեղծվել,
որ Արքեպանը, չնայած իր ստ-
րագրութիւններին եւ հայտարար-
ութիւններին, մատիք չէ ներկա դա-
հին կնքել որեւէ զինադադար», ա-
սաց նա: Ժ. Լիդարիսյանի կարծի-
քով, Բաբուն ըստ երեւոյթին գտնում
է, որ մեզ ռազմական զերակշու-
թիւն եւ ուսի զինադադարի կա-
րիք չունի: Նախագահի խորհրդա-
կանը նշեց, թե քանզի Արքեպանը
«չի հարգում յուր փաստաթղթերը»,
միջազգային հանրութիւնը ղեկ է
համադասախտան տղաժամիջոց-
ներ ձեռնարկի նա դեռ:

Ղարաբաղում շարունակվում են
հայկական բնակավայրերի
ռմբակոծութիւնները

Արքեպանը չի տղաբանութիւն
դադարեցնել կրակը ԼՂՀ-ում: Այդ
մասին են վկայում տղաժամական
մի շարք անձանց, այդ թվում նա-
խագահ Էլչիրեյի խոսքերը, որոնք
հայտարարում են, թե զինադադար-
ը վերաբերում է միայն հայ-արքե-
պանական սահմանին:

ԼՂՀ ինքնադաշտադրութեան
չսարքից «Մնար»-ի քրքակցին
հայտնեցին Հաղորդի, Մարտունի
եւ Մարտակերտի շրջանների հայ-
կական բնակավայրերի, ինչդեռ
նաեւ մարտասիրական միջանցքի

Ռահմոն Նաբիեւ
թափնվել է
ընդդիմադիրներից

Տաջիկստանից ստացված հաղոր-
դագրութեան համաձայն, սեղմերի
1-ի առավոտյան ընդդիմադիր Վե-
րաձննդի իսլամական կուսակցու-
թեան զինված կողմնակիցները տղա-
սանդ են վերցրել Դուշանբեի ֆազ-
գործկոմի նախագահ Միրզաբիսուր
Միրզաբիսուր: Ավելի վաղ, գիշեր ընդ-
դիմութիւնը գրավել էր նախագահա-
կան տղաբար եւ տղաբանը վերցրել
կատարութեան անդամներին վա-
չադեթի առաջին տեղակալ Ջամշեդ
Քարիմովի գլխավորութեամբ: Ընդդի-
մադիրները տղաբանութիւն են նախ-
ագահ Ռահմոն Նաբիեւի հրամար-
կանը, մեղադրելով նրան Կուրգան-
Տյուրքի եւ Բուլախի մարզերում քրո-
նութիւնների ծավալման մեջ: Ակա-
նասանների վկայութեամբ, ֆաղաթի 5
կեսերում նկատուած են զինված գո-
հայիներին կուսակցութեան: Ռահմոն
Նաբիեւի գտնվելու վայրը դեռ հայ-
քի չէ: Որոշ տեղեկութիւններ համա-
ձայն, նա թափնվել է Դուշանբեում
տեղակայված Ռուսաստանի զինվորա-
կան կայազորի սարածում:

Կեւտին հաղորդվել է, որ հանրա-
պետութեան հիւսիսում գտնվող Լեւոն-
նաբաղի մարզը, որ հիմնականում
բնակեցված է ուզբեկներով, հայտա-
բարել է Տաջիկստանից անցաւելու
եւ առանձին հանրապետութեան սեղ-
մելու մարտարան մասին:

գիշերային ուժգին հրեակոծու-
թեան մասին: Կան գոհեր եւ վի-
րավորներ:

Իր հերթին «Նոյան տղաբան»
գործակալութիւնը հաղորդեց, որ
սեղմերի 1-ի զինված ժամը 1-ից
հրեակոծութեան եւ «Գրադ» կա-
յաններին ուժգին հրիտահրեակ-
կոծման են ենթարկվել Հաղորդ եւ
Մարտունի շրջաններում, ինչդեռ
նաեւ Թաղ, Թաղաստ, Բոչքեկ,
Կեմրակուն եւ Էղիլու գոյութեան:
Հաղորդում կան երկու գոհ եւ ե-
րեւէ վիրավոր: Անձակվել է մոտ 400
հրեակոծութեան եւ հրիտային արկ,
կան զգալի ավերածութիւններ:

Նույն գիշեր, ժամը 3-ից եւ ա-
ռավոտյան հրեակոծվել են նաեւ
Մարտակերտի շրջանի գրեթէ բոլոր
ճակատները գոյութեան եւ մարտա-
սիրական միջանցքի գոհին: Կան
վիրավորներ:

Արխագիայում մարտեր չեն դադարում.
Մոսկվայի հանդիպումը վստանգված

Ինչդեռ հայքի է վաղը սեղ-
մերի 3-ին Մոսկվայում ղեկ է
տեղի ունենա Բորիս Ելցինի եւ Է-
դուարդ Շեւարճանձի հանդիպու-
մը Արխագիայի եւ Ռուսաստանի
չլուսիս-կովկասյան հանրապետու-
թիւնների մասնակցութեամբ: Ինչ-
դեռ ստղասվում է, հանդիպման
ժամանակ կնքուարկվեն Արխա-
գիայում ստեղծված իրավիճակը եւ
հակամարտութեան կարգավորման
ուղիները:

Սակայն երեկ, սեղմերի 1-
ին, ելույթ ունենալով Վրաստանի
Պետտորիի նիստում, Է. Շեւարճ-
անձնն հայտարարեց, որ երբ հաս-
տատվի այն փաստը, թե սեղմեր-
քի յոյս 1-ի գիշեր Ռուսաստանի
գործերը զերակոծել են Վրաստանի
զինված կազմավորումներին դիրքե-
րը, աղա Մոսկվայում նախաես-
վող բանակցութիւնները կարող են
չկայանալ: Նա հաղորդեց, որ աղ-
դեն ստեղծվել եւ Մոսկուում է ու-

Արքեպանցիները զարգացնում են
հարձակումը Ղարաբաղում

Երեկ, կեւտին, հրեակոծութեան
նախադասութիւններին հետ
արքեպանական զինված կազմավորումները
հարձակման են ան-
ցել Մարտակերտի շրջանի Մանիլու եւ
Բաշտունեկայա գոյութեան
ուղղութեամբ: Ինչդեռ հաղորդեց Ղարաբաղի
«Նորութիւններ» գործակալութիւնը,
մարտեր են ծավալվել գոյութեան մասուց-
նում: Հայկական կողմից կան վիրավորներ:

Ինչդեռ «ԻՖ»-ին հաղորդել են Երեւանի
արքեպանները, արքե-
պանցիները վերահսկում են արդեն 42
գոյութեան Մարտակերտի շրջա-
նում, շրջանները, ինչդեռ նաեւ
Շահումյանի շրջանը:

Պաղեստինցիները
դժգոհ են իսրայելյան
առաջարկներից

Վախճանում ընթացող արաբա-
իսրայելյան խաղաղութեան բանակ-
ցութիւնների տղաբանութեան բանքեր
ժիկին Դանան Աւրուտին լրագրու-
թիւն հայտնեց, թե իրենք անընդունելի
են գտնում տղաբանութեան ինքնավա-
րութեան նկատմամբ Թել-Ավիվի առա-
ջարկած տղաբանները եւ թե բանակ-
ցութիւնները մեռալ կեթի են հանդի-
մել արդեն: Անցալ շարք իսրայել-
յան տղաբանութիւնը առաջարկել
էր տղաբանցիներին ընտրել վարչա-
կան մի մարմին, որի տղաբանութեան
թիւնը եւ լինելու գրավայր հողերի
վրա ազգաբնակչութեան առօրյա հար-
ցերը լուծել:

Մերերն առաջինը
վայրագութեան մեջ

Այսդեռ ուսկվեցին ՄԱԿ-ի տղաբան-
ական վերջին տեղեկագրում սերբերի
արարները Բոսնիայում: Տեղեկագիրը,
որ երեկ հրատարակվեց մեռում, քոս-
նիական կողմերի մոյս մասնակից-
ներին եւս մարտու իրավունքների
խախտման համար դաստղաբանութեան
հետ նախաեստում է, որ Թեթիկական
բնույթի «մարտագործութիւններ» հաւա-
կական է շարժել սարածվեց Դարաւ-
սկայի այլ քրքաններում: Նախորդ
օրը հաղորդեց արձակված մի արկ
ընկալ Բոսնիայի մարտաղաղ Մար-
տունի օուկայում, որտեղ խնդրված
մարտական բազմութիւնից տղանկեց
15 եւ վիրավորեց 30 մարդ: Երեկ ուս
գիտեր անկախ արքեպանցի հաստ-
սեցին Մերիայի նախագահ Կարաջի-
քի հաղորդածը Բոսնիայում Գուաճիե
խաղախ եռամսյա տղաբանութեան վերջ
է գտել եւ սերբ զինվորներն սկսել են
հետեւալ, Լոնդոնում կայացած տղա-
բանակողմութեան համաձայն:

Ռուսական գործը
Մերթաւթիայից դուրս է
գալու 1993-ին

Ռոյթըր լրատվական գործակալու-
թեան համաձայն, նախագահ Բորիս
Ելցինը առաջիկա շարք Լիսվայի
իր տղաբանակցի Լանդսբերգիսի հետ
հանդիպման ժամանակ տղաբան-
վում է հայտարարել, որ Մերթաւթիայի
հանրապետութիւնում գտնվող ռուսա-
կան 130 հազար զորք հետեւալու է
առաջիկա շարժ ընթացում:

Ռուսաստանը ուրան է
վաճառում ԱՄՆ-ին

Նախագահ Բուրչ հայտարարեց, թե
համաձայնութիւն է կայացել Ռուսաս-
տանի հետ, որտեղից վերջինս Մ. Նա-
հանգերին վաճառու միջուկային մար-
տակցիւններից կորգված ուրանիւնը:
Նախագահը հայտնեց, թե իր երկիրը
մտալիք է այն վերափոխելուց հետո որ-
դեռ վաճառելու օգտագործել աս-
նակայաններում:

Թեւեղ կայցելի
Արքեպան

Լոնդոնում արքեպանական մեա-
կույթի կենտրոնի աւխտասկից Թա-
մարա Դրագածեն հաղորդել է, որ
սեղմերի 6-ին Արքեպան կվաճառ-
ու Սեծ Բրիտանիայի նախկին վարչա-
դեթ Մարգրեթ Թեւեղը: Նա Արքեպան
է ժամանում որդեռ «Բրիտե տղաբան-
ութիւն» ընկերութեան խորհրդաւու, որն
Արքեպանում լուրջ տղաբանութեան ունի:
Թեւեղի այցը Արքեպան կամուտղու-
թեան մեջ է ամերիկական ընկերութեան
ընկերութեան ղիրները, որը մրցակցու-
թեան մեջ է ամերիկական ընկերութեան
ներին, հասկաղա Մոնոկո-ի հետ: Են-
թաղուում է, որ Թեւեղին կընդունի Ա-
րուլճաղ Էլչիրեյը:

Լեռնային Ղարաբաղը Բրիտանացիների Եւ մուսուլմանների Կիսեմամ

Հունական քերթը հայ-ադրբեջանական հակամարտության մասին

Համախ չէ, որ առիթ ենք ունենում անդրադառնալ հունական մամուլում լույս տեսած մեզ վերաբերող նյութերին: Թարգմանաբար հրատարակելով այս մեկը, մեր նպատակն է ներկայացնել մի նմուշ, որը քավական պարզամիտ չեղով փորձում է ներկայացնել Ղարաբաղյան հակամարտությունը, դրանում ներգրավված կողմերին, ամբողջ հարցը դիտարկելով սխալ Բրիտանյա-խալսամ հակամարտության պրիզմայով:

կիրառումը, որը ստորագրել են համագործակցության վեց հանրադատություններ: Այն կրում է նաև Բոքի Ելցիմի ստորագրությունը: Իրականում հայերն ուզում են, որ կարմիր բանակն իր վրա վերցնի մուսուլման ազգերի նկատմամբ կողմնակա վստահությունը: Ազգերի հաջողությունները հիմնականում բացառվում են, ինչպես երևում է, Թուրքիայի ցուցաբերած ռազմական օգնությամբ, չհաշված նրա մշակական դիվանագիտական դաշտակցությունը, որ բացահայտ է:

Բոքի Ելցիմն ազգերի մի հայերի միջև մի ֆանի սարի շարունակվող դաշտակցում Թուրքիայի նկատմամբ ինչպիսի ֆաղափարականություն էր: Ելցիմի մինչ օրս վարած ֆաղափարականությունը ցույց տվեց, որ նա վճարական է եւ «դուրսից հակառակորդ» չէ երրորդ երկրների հետ ունեցած կոնֆլիկտներում: Պրիզմայից հետո ճգնաժամում նրա ունեցած կասարյալ հաջողությունը ցույց տվեց, որ նույն նախագահը չի տեսնում թույլատրելի քանակի միջամտությունը, երբ վստահվում են Ռուսաստանի շահերը:

Գեո ավելին, այսօր Ռուսաստանն ազատված է բազում խնդիրներից եւ ի վիճակի է դիվանագիտական հողի վրա ավելի լավ դիրքից դիմակայել Թուրքիային:

Գեոմիտիկ ֆաղափարականությունը
Գեոմիտիկ կառավարությունը մինչև օրս ցուցաբերել է «մեծ խոհեմություն» եւ ձգտում է հարել Թուրքիայի հարաբերությունները:

ավելի մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում:
Իրանն անընդհատ քաներ է գործադրում դուրս գալու միջազգային դիվանագիտական մեկուսացումից եւ ավելի շատ շահագրգռված է մեծանալ Ռուսաստանին: Հայաստանի միջոցով, որին ստատուս է քուրական ազդեցության:

Հունաստանն արեւմտյան սերունդների վրա ի վնաս Թուրքիայի ազդեցություն ունի, ֆանի որ վերջինս այժմ վարկաբեկված է ՄԱԿ-ում Հյուսիսային Կիպրոսում իր օկուպացիոն զորքերի ներկայության դատաճառով:

Եթե Թուրքիան Հայաստանի չորսամս քաղաքներում Բրիտանյան եւ մուսուլմանների միջև մի Կիսեմամի մեջ ներառվի, եւրոպական ֆաղափարական եւ սենսական հանրության կողմից կվսանգվի շքափակմամբ:

Նշենք, որ հայերի ազդեցությունը որոշ արեւմտյան երկրներում (Ֆրանսիայում, Հունաստանում եւ այլուր) մեծ է, եւ Թուրքիայի ռազմական օգնությունը հայկական սարածի վրա արշավող ազգերին ռիսկային դաշտակցության հետ միասին բացասական հետեւանքներ կունենա Թուրքիայի համար:

Այդ բոլորից դուրս է, որ Ռուսաստանն ու Թուրքիան այլ ելք չունեն. անհրաժեշտ է դիվանագիտական քաներ գործադրել Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջև վեճը վերջնականապես լուծելու համար:

«Էդնոնիսիս», 14-15 օգոստոս, 1992

Ուկրաինացի վարձկան օդաչուի հետագա ճակատագիրը հայսնի չէ

Ինչպես «ՆՏ»-ին հայտնեց ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդականի մամուլի ծառայության ղեկավար Գագիկ Ավագյանը, «ԻՖ»-ի հարցումները լուր այն մասին, թե ԼՂՀ ինքնադատականության ուժերի գերեզման ուկրաինացի օդաչուն անդադրված գնդակահարվելու է, խեղաթուրված է: Գագիկ Ավագյանը (եւ ոչ թե Գավրիլյանը, ինչպես հարցում է «ԻՖ»-ը), խոսելով այդ օդաչուի մասին, նշել է միայն, որ օդաչուն վարձկան է, որի վրա չի տարածվում ռազմագերիների մասին օրենքը: ԼՂՀ ԳԽ նախագահի դաշտակցության Գեոգի Պետրոսյանը այդ առիթով «ՆՏ»-ի քննադատական ասաց, որ ֆանի դեռ ռազմական ասյանը որոշում չի ընդունել, ուկրաինացի օդաչուի կրելիք տասնի մասին խոսելը վաղ է:

Դարձյալ շուկա, դարձյալ խնդիրներ...

մար մեծ մեծ հսկիչներն ունեն: - Իսկ շուկայից դուրս, չէ որ բոլոր շուկաների շրջապատը բացօթյա շուկաների է վերածված: - Շուկաներից դուրս մեծ իրավունքներ չունեն, դրանք սեփականում են քաղաքի գործընկերները: Բանն որ այսօր վաճառողներն ավելի օտ են, ֆան մեծ ունեցած տերեր, նրանք բոլորը չեն օրվել շուկաներին հարող տարածություն վաճառող կասարել: - Ուրեմն, միլիոնները նրանց «արգելված տեղում» վաճառող կասարելու տարածվակով էլ իրավունք չունի «տուգանելու»: - Ոչ, եթե հարցը դրան հասնի, հազարավոր գյուղացիներ միտնի տուգանված: Բանն այն է, որ այստեղ էլ սխալ դրված է, եթե գյուղացին վաճառող շուկայի ներսում է կասարում՝ տեղի համար վճարում է, իսկ դրան նա ազատված է այդ վճարումից: - Բայց չէ՞ որ այսօր դրան վաճառողների թիվը գերազանցում է ներսի վաճառողներին: Ի վերջո մի օղակ միտնի գործի՞ ֆաղափարում այդ հարցը լուծելու համար: Այսօր ինձ հետաքրքրում է նաև թիվ 1 շուկայի հարցը: Երա հետեւանալը, ըստ ֆաղափարականության փողոց: Այդ փողոցի երկու կողմերում շուկայի սեփական տեղադրել է վաճառատեղանքներ: Յուլիսի 19-ին ավտոմեքենաներից մեկը հարվածեց գնորդ մի կնոջ, գեթնի քաղաքից եւ մեծանալ չէր հեռացավ: Ի՞նչ է կարծում, նորմալ երեւոյթ է այդ նեղ փողոցը վերածել շուկայի: - Այդ հասվածը վերցրել է վերածվել բացօթյա շուկայի: Բանն այն է, որ մեծ որոշումներ շուկայի ներսում թթվի վաճառող արգելել, որովհետեւ աղաքուր լիվ ֆաղափար էր սալահասակը: Իսկ վաճառողը մեծ էր, ուրեմն, մասնագիտի համը շուկայից դուրս՝ մեծ նախաձեռնություն: Դե, եթե թուր վաճառվում էր այդտեղ, դրա կողմից կամաց-կամաց ավելացան նաև մյուս մթերքները: Շուկայի սեփական էլ որոշեց սեղաններ տեղադրել: - Իսկ ավտոմեքենաները... - Բազմիցս դիմել ենք ավտոմեքենային, որ գոնե ամռան ամիսներին արգելափակվեն դնի այդ հասվածում, բայց մինչև օրս արդյունքի չենք հասել: - Գիտեմ մի այլ հարց, ծեծված, բայց հրատարակելու է բոլորիս հուզողը:

դանի վաճառող շուկաներից վերացրին եւ գյուղացուն առաջարկեցին զանազան հանձնել գործարաններին: Գիտեմ, միտնի տեղ, որ դարձել է կառավարության 1991 թ. սեպտեմբերի 23-ի որոշման համաձայն, որը թարմացվել է նաև այս տարվա համար: Բայց չէ՞ որ շուկաներից դուրս հանելով ոչ մի արդյունքի չէ հասել: Գյուղացին դարձյալ իր օրվա մթերքը, որն ընդամենը մի ֆանի կիրառում է, գործարան չի հանձնում: Ի՞նչ է կարծում, այլ ելք հնարավոր չէ գտնել: - Դուք իրավացի եք, մեծ բոլոր ստուգայցերը միլիոնային խմբերով, սանտիդ կայանների թիվների հետ ոչ մի արդյունք չեն տվել: - Եւ այսպես, շուկան մնում է շուկա, իր չարված օրենքներով լինի չի նույնպես ներսում, թե դրանում: Իսկ ինչ վերաբերում է մեծ անանուն նախաձեռն, ուզում ենք մեկ անգամ էլ հիշեցնել, որ այսօր շուկայի շքափակում արգելված է անարգել տեղեր վրան, իհարկե, եթե վաճառող մայթից դուրս չի գալիս փողոց: այնպես որ, հարգելի նախագահներ, հարգելի հսկիչ միլիոններին, բայց մի թողե՛ք, որ նրանք ծեծվածից դրան չորթեն:

ԼԵՅԼԻ ՂԵՆՈՅԱՆ

Ինչպես միտնի ուրիշների սովեր փնտրեն

Չոգեւոր սերկուրյան գաղափարը, որ ծնվում է կախվածության զանազան դրսեւորումներից, առավել ստատուսից ու սեփական կառուցվածքից այն ժողովրդի համար, որին սեփականից ավելի սիրելի է օտարինը, որի համար սեփական կերպարը չի կարող գոյություն ունենալ առանց իր կողմից ուրիշի կերպարի ներկայություն զգալու:

Ժամանակներ առաջ ժամանակի գործարարն ու, թերեւս, նաև մեծ անգործեւանալու ցանկությամբ ու հնարությամբ «հաստատ ֆայլերով» առաջ շարժվելով ու Բեռնի Միջազգային առևտրի մի անկյունում տեղադրվելով մեծ համեստ աշխատի ուղիվանալը, չէին նկատում կողմից մեզ հետեւող Բեռնի Մեմին: Չեւ այդ նույն ժամանակի գործարար, զարմանալի տարածություններ ու տարածություններ ուրիշներ, որ հիացմունքի ու հետաքրքրության առարկան վերջինս միտն է դառնալ: Ավանդից ստիպված եւ գալ այն եզրակացության, թե միջոց լինելուց հետո միտն է մըրուր ընկնել: Անդաման «միտն» էր խանութների, հիմնականների եւ այլ տեղերի հայերն ցուցանակներին նախկին օտարներն գրվածների փոխարեն «հարեւան դարձնել» անգլերեն անվանումները: «Անհրաժեշտ» էր անգլիական թեմանով դրոշմների թիվը մեծացնել, օտարականները փակել, օտարների ժամեր աննշան լաիերի հասցեներով միանգամից զարկ տալ անգլերենին, չնայած ուկրաինացու կամ ուղբերի հետ այսօր ավելի հեշտ ու հասկանալի է օտարներով բացարձակ, ֆան անգլերենով: Վերջապես, հարեւանությունում լայն թափով բացվել ու բացվում են անգլերենի ուսուցման տարբեր մակարդակների դասընթացներ, մինչդեռ մեծ շատ հայերն անկողներ, որոնք վաղուց արդեն դրոշմական տարիքի չեն, որոնք ծակասարի ու դեղերի թերուով անհաղորդ են մնացել կամ նվազ լափով են հաղորդակից դարձել հայոց լեզվին, որը գրականությանը, հայոց մասնագետները, այսօր ոչ մի դասընթացում հնարավորություն չունեն այդ բացը լրացնելու:

Այսօր արդեն մեծ ժողովրդի մեջ շրջում են զանազան խոսակցական խոսակցություններ: «Ի՞նչ եւ օտարներն քարոզում... Բա մեզ մոտ անգլիացիներ կան, որ ամեն ինչ անգլերեն է գրված...», որոնք վաղը կարող են ավելի դժգույն տես տեսալ ու վստահված հետեւանքներ ունենալ: Արդեն հայտնվել են նաև սեղանիկների վաճառողների անգլիական անվանումները՝ «tableman», ուսիկանական մեքենաների մակագրությունները փոխարինվում են «police»-ով, մի խոսքով, վաղը կարող են ավտոստան անգլերեն խոսել իրար հետ՝ զարգացվածության մակարդակ ցուցաբերելով:

Բնավ միտնում չունենի հանդես գալու օտարախոսության դիրքերից եւ դառնալու անգլո-ամերիկացիների ընդդիմադիրը: Ուղղակի չգիտես ինչու, գոյություն ունի այն մասնություններ, թե մեծ հայկական անույնաբան միտն է օտարերկրյա ծեփով հարցալի, առանց հաշվի առնելու, որ այդ ծեփը կաղապարում է շարժան: Իսկ վաղը, եթե այդ ծեփը հարգվի, ստիպված են լինելու նոր ծեփագործ փնտրել դրանում, մեծ սեփականը չեստեղու տալով, զուգե նաև չիալախալով դրա գոյությանը:

Ամեն մի աննշան քան յուրաքանչեւ ծեփ կարող է նկատվելու արագացուցիչ լինելու հոգեւորի կորստյան համար, առանց որի ֆիզիկական գոյությունն անիմաստ է: Իսկ մեծն այսօր շատ են աննշան համարում, որի համար ափսոսալու հնարավորություն, կարող է դասառել, որ չունենանք, բայց հետ եկողները ուզած-ուզած ըստիպված լինեն ծաշակել այդ ամենի դառը դրսուցները:

ԳՎԳԿ ԵՎԳՄԵՏՅԱՆ

Թեհրանում հրատարակվող «Բեյհան» օրաթերթը իր օգոստոսի 18-ի համարում «Լուսամուտ դեմոկրատիայի աշխարհ» քառօրյակում «Միջին Արևելքը եւ նոր աշխարհակարգը» վերատարածված վերլուծական հոդված է տպագրել: Բանի որ Հայաստանն էլ գտնվում է նույն շրջանում, այստեղ տեղի ունեցող յուրաքանչյուր իրադարձություն մեզ է հետաքրքիր նաեւ մեզ: Այդ դասձանով քաղաքական ծեղ ենք ներկայացնում հոդվածը:

Մինչդեռ 50-ական թվականներին աշխարհը հաստատուն էր հայտնվել գնում էր դեմոկրատիայի ազատություն, խաղաղություն եւ քաղաքականություն, Բարայելի արտադրյալի ծնունդով Միջին Արևելքում հնչեց դաստիարակչական շեփուղը: Այն ժամանակ Արևմուտքը չէր մտածում արաբների շարունակական տայֆարի մասին՝ ընդդեմ Բարայելի անվան գոյության, քանի որ Ամերիկան, որը հենվում էր Անգլիայի գաղութատիրական փորձի եւ ինտերնացիոնալ վրա, քաջ գիտեր արաբների անմիաբանության մասին:

Սակայն Միջին Արևելքում իրավիճակի փոփոխությունը, այսինքն՝ Եգիպտոսում Նասերի իշխանության գլուխ անցնելու, Իրանում նավթի ազդեցության հետեւանում կոմունիզմի դեմ դասակարգված ստեղծելու Այզենհաուերի դոկտրինան քաղաքականությանը եւ դժվարությունների առջև կանգնեց: Նասերականները դաստիարակյալ կարգախոսի ներքին արաբների ոգեւորում էին միավորելու կոչելով, Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպությունն էլ ստեղծվեց հենց այդ ժամանակ: Արաբական դրամի հակառակ երեսը Պաղեստինի ավազանի երկրների ազատագրումն էր եւ անկախացումն Արևմուտքից: Այդ երկրներից մի քանիստ քոլոնիալիզմի ներքին հեղափոխություն, ինչդեռ, օրինակ, Լիբիայում, Բաղդադի անունով մի երկրաստոր կոչելով, Պաղեստինի հիվանդ քաղաքակրթության Լեյբնիցի գահընկեց անելով իշխանության գլուխ անցավ եւ սարհինը շարունակ եղավ աշխարհի փառաբանական ամենաաղակալի դեմքերից մեկը:

Միջին Արևելքի անցյալ հիսնամյակի դաստիարակչությունը մինչև 1991 թ. Պաղեստինի դաստիարակչությունը գործնականում չենք կարող գնահատել, առանց հաշվի առնելու միջազգային հասարակայնու-

թյան կողմնորոշումը ստոր դաստիարակչական սարհիններին: Սակայն այս քոլոր անցողիկաների ընթացումն անփոփոխ մնացած միակ բանը Միջին Արևելքի ճգնաժամի դաստիարակչությունն են, այն է՝ նավթ, սարածք, իսկ աղաքայում նաեւ ջուր:

20-րդ դարում արդյունաբերական աշխարհի զարգացման գործում նավթը արագորեն վերածվեց ամեն

Միջին Արևելքի ճգնաժամածին Երջան. նավթ, ջուր, սարածքներ

նակնական հումքի, եւ հասկալու են անցյալ երկու աշխարհամարտերի ընթացումն այդ հանգամանքը ավելի ու ավելի դարձրեց դարձավ: Մինչդեռ, նավթ ունեցող արեւմտյան երկրները դրա անսահմանափակ արահանումը ռազմավարական ֆայլ չէին համարում, այդ դաստիարակչական մեծ ծախսերը դարձրեցին երկրի սենսուրյանը: Պաղեստինի անվազանում նորակալի երկրները նավթի մեծ տաշարներ ունեին, որը կրավարտեւ Արևմուտքի դաստիարակչությունը, քանի որ այս երկրների սենսուրյանը արդյունաբերական հիմքը չափազանց բույլ էր: Նրանք գոյություն ունեին հարկադրված էին վաճառել իրենց նավթը: Թողեւ հեռավոր սարհինների դեմքերը եւ իրադարձությունները առաջացնեցին, որ արաբ դեկալարների կախումը Արևմուտքից այնքան մեծ է, որ նրանք չէին կարող սեփական երկրի համար մշակել ազգային ռազմավարական ծրագիր:

Այս գործընթացը շարունակվեց մինչև 60-ական թվականները, երբ ստեղծվեց OPEK-ը: Սակայն նավթային առաջին ցնցումը տեղի ունեցավ 1973 թվականին, երբ արաբները նավթը օգտագործեցին որպես ճնշման միջոց ընդդեմ արդյունաբերական աշխարհի: Արևմուտքը անմիջապես ձեռնամուխ եղավ միջազգային էներգետիկայի կազմակերպության ստեղծմանը, որը ուսումնասիրություններ կատարեց նման դեմքերի հետախուզումը չեզոքացնելու եւ տայֆարի ուղիներ մշակելու համար: Այնուհետ, որ 1979 թ. երկրորդ ցնցման ժամանակ Իրանի իսլամական հեղափոխության հետեւանումը, ճգնաժամի ծավալները չհասան նախորդին:

Նավթային այս ռազմավարության արդյունքը երեսն և կալ 1991 թ. Իրանի վրա դաշնակիցների հարձակման ժամանակ եւ դրանից առաջ՝ Քուվեյթի բռնակցմանը Իրանին, ինչդեռ նաեւ այդ երկրներից նավթի արահանման դադարեցմանը: Մինչդեռ նավթ արահանող երկրներն սղատում էին նավթի գների բարձրացմանը շուկայում, որը տեղեկացրեց ընդամենը մեկ ամիս: Իսկ

գեւս կրելով վաճառականությանը եւ գրադվում: Միջին Արևելքը կարող է գնալ դեմոկրատիայի խաղաղ եւ անվտանգ աղաքայն դեմքում, երբ վերադառնալ երկու գործողից բացի, ճգնաժամային իրավիճակ է ստեղծվելու նաեւ ջրի հարցում: Հիմք ընդունելով մասնագետների ուսումնասիրությունները՝ Միջին Արևելքը համարվում է սակավաջուր շրջան: Մինչ-

դեռ, քնակչության քվի աճը ենթադրում է սննդամթերքի դաստիարակչություն: Այդ դաստիարակչական քաղաքականությունը գործողից բացի, ճգնաժամային իրավիճակ է ստեղծվելու նաեւ ջրի հարցում: Հիմք ընդունելով մասնագետների ուսումնասիրությունները՝ Միջին Արևելքը համարվում է սակավաջուր շրջան: Մինչ-

դեռ, քնակչության քվի աճը ենթադրում է սննդամթերքի դաստիարակչություն: Այդ դաստիարակչական քաղաքականությունը գործողից բացի, ճգնաժամային իրավիճակ է ստեղծվելու նաեւ ջրի հարցում: Հիմք ընդունելով մասնագետների ուսումնասիրությունները՝ Միջին Արևելքը համարվում է սակավաջուր շրջան: Մինչ-

դեռ, քնակչության քվի աճը ենթադրում է սննդամթերքի դաստիարակչություն: Այդ դաստիարակչական քաղաքականությունը գործողից բացի, ճգնաժամային իրավիճակ է ստեղծվելու նաեւ ջրի հարցում: Հիմք ընդունելով մասնագետների ուսումնասիրությունները՝ Միջին Արևելքը համարվում է սակավաջուր շրջան: Մինչ-

դեռ, քնակչության քվի աճը ենթադրում է սննդամթերքի դաստիարակչություն: Այդ դաստիարակչական քաղաքականությունը գործողից բացի, ճգնաժամային իրավիճակ է ստեղծվելու նաեւ ջրի հարցում: Հիմք ընդունելով մասնագետների ուսումնասիրությունները՝ Միջին Արևելքը համարվում է սակավաջուր շրջան: Մինչ-

դեռ, քնակչության քվի աճը ենթադրում է սննդամթերքի դաստիարակչություն: Այդ դաստիարակչական քաղաքականությունը գործողից բացի, ճգնաժամային իրավիճակ է ստեղծվելու նաեւ ջրի հարցում: Հիմք ընդունելով մասնագետների ուսումնասիրությունները՝ Միջին Արևելքը համարվում է սակավաջուր շրջան: Մինչ-

Կազմավորվել է միացյալ զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարություն

Ավարտվեց ԱՊԳ միացյալ զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարության կազմավորումը, որը սեպտեմբերի 1-ից անցել է իր դասակարգումների կատարմանը, որոնք բնական միացյալ կենտրոնացված սկզբնական ԱՊԳ մարտավարական ուժերի նկատմամբ կոլեկտիվ անվտանգության ուղղված աշխատանքներն են: համակարգում, զինված ուժերի բարեփոխում, փոխհամաձայնեցված գործողությունների իրականացում ուղղված հանրակցությունում խաղաղության դաստիարակմանը, ԱՊԳ-ի ղեկավարների ղեկավարների խորհրդատվություն, հանրակցության փոխհամաձայնեցված ռազմական ֆաղաբակության կոլեկտիվ անվտանգության խորհուրդ: Դա նախատեսված է 1992 թ. հուլիսի 6-ին Մոսկվայում կայացած համաձայնության Երջանակներում ԱՊԳ զինված ուժերի կազմավորման գլխավոր հրամանատարությունը ստեղծելու եւ սեղծության մեջ կատարելու նաեւ աշխատանքները ԱՊԳ ղեկավարներին դաստիարակման կենտրոնացված ուղղությամբ:

Սերգեյ Սեմյաչին հեղաճրջում չի լինի

«Չեղաճրջման հնարավորությունները մասին խոսակցություններն ավելորդ լարվածություն են առաջացնում»՝ «ԻՖ»-ին Եվան հարցազրույցում հայտարարեց Ռուսաստանի դաստիարակչության անվտանգության խորհրդարանական կոմիտեի նախագահ, ՌԴ անվտանգության նախարարի սեղակալ Սերգեյ Սեմյաչինը: «Այսօր հնարավոր ժամանակները, քեւ որեւէ նորմալ մարտի իշխանության գալու համար կարող հեղաճրջում կազմակերպել», ասաց նա: Նրա կարծիքով, անցյալ տարեկան օգոստոսյան դեմքերը հաստատում են որ ներկա տայնաներում դաստիարակչության անհնարին է, եւ առնվազն դաստիարակչության անվտանգության եւ Նախարարությունների ղեկավարների այդպիսի նպատակ իրենց առջև չեն դնում: «Այդ մասին խոսել միանություն է», նեցե Սեմյաչինը Նա առանձնահատուկ ուշադրություն հրավիրեց այն մեկին որ այսօր մեզ է ձգել կայունացնել երկրի սենսուրյան վիճակը: Հակառակ դեմքում, «հնարավոր անվտանգության իրավիճակ, կաղվալ ավելի ու ավելի աղխասաց ժողովրդի բռնկման հետ: Սեմյաչինը նեց նաեւ, ներկա իրավիճակը ենթադրում կատարման նախկին ամբողջատիարակման մեթոդներ վերադարձի վստահը: Այդ իրավիճակում Եւս կարելու խորհրդարանական, դասական է գործադիր իշխանությունների խիստ սահմանազատում: Նա կարծում է, քեւ նոր ժողովրդավարական Ռուսաստանում այդ եղակով առկայությունը թույլ կատարելու ամբողջատիարակչական վերահաստատումը:

ՆԱՏՕ-ն դաստիարակչության Եւմին

Միացյալ Նահանգները մնում է հին միասնորոշյալն ծուղակում

Անվտանգության հարցերի անգլո-ամերիկյան հետազոտական կենտրոնի ղեկավարներ Դենիել Փլեշը եւ Դեյվիդ Հոբը «Նյու Յորք Թայմս» թերթում հանդես են եկել մի հոդվածով, որում վիճարկում են ՆԱՏՕ-ի գոյությունը:

Նախկին Հարավսլավիայում դաստիարակչական շրջանը սկսեց, որ անհրաժեշտ է վերանայել այն կառուցվածքները, որոնք աղախուլում են անվտանգությունը Եւրոպայում:

ՆԱՏՕ-ի եւ ԵԱՀԽ-ի գործունեության գնահատման չափանիշը նրանց ընդունակությունն է Կենտրոնական եւ Արևելյան Եւրոպայում կայունություն աղախուլելու եւ հակամարտությունը կանխելու գործում: ՆԱՏՕ-ն նվազագույն ներդրում ունի Եւրոպայում նոր ֆաղաբակ կարգ ստեղծելու գործում, իսկ նրա գործունեությունը վերջին ժամանակներում կորցրեց իր որոշիչ դերը մայրցամաքում: ՆԱՏՕ-ում ակնհայտորեն գերազանցատում են հունիսյան որոշումը, որի համաձայն, նա անհրաժեշտության դեմքում ԵԱՀԽ-ին դիտարակչական խաղաղապահ ուժեր: Իրավիճակը Բոսնիայում վկայում է սակայն, որ այդ խաղաղապահ ուժերի օգտագործումը գործնականում հնարավոր է միայն կողմերի միջեւ հասցություն հաստատելու դեմքում:

Խաղաղապար ուժերի վերաբերյալ ՆԱՏՕ-ի դաստիարակչությունները խորհրդանշան են այդ ուղխի անկումը, որի ղեկավարները ժամանակին չգիտակցեցին, որ նոր Եւրոպայում նրա ռազմական կառույցներն այնքան էլ անհրա-

րոտայի դաստիարակչության հարցը գրկվում է որեւէ իմաստից:

ՆԱՏՕ-ի ղեկավարները անստույգ են մի ուրիշ ավելի անհետաճեցելի հարց, որը դուրս է գալիս իրենց իրավասու-

ծեւս չեն: ՆԱՏՕ-ի վերանայում թիվ 1 խնդիրը մնում է անցյալ հոկտեմբերին հայտարարված Ֆրանկո-գերմանական բանակային կորպուսի ստեղծման մասին մատուցությունը: Ամերիկյան ֆաղաբակները անհանգստացած են, որ այդ երկու երկրներն ի վերջո երես կրեն ՆԱՏՕ-ից (եւ ԱՄՆ-ից) եւ կսեղծեն անկախ զինված ուժեր Եւրոպայի ֆաղաբակ միավորման Երջանակներում, որ նախատեսված է Եւրոպական խորհրդի հետագա զարգացման ծրագրի համաձայն: Սակայն Վարշավայի ուղխի անկումից հետո Արեւմտյան Եւ-

րոտայի դաստիարակչության հարցը գրկվում է որեւէ իմաստից: ՆԱՏՕ-ի ղեկավարները անստույգ են մի ուրիշ ավելի անհետաճեցելի հարց, որը դուրս է գալիս իրենց իրավասու-

ծեւս չեն: ՆԱՏՕ-ի վերանայում թիվ 1 խնդիրը մնում է անցյալ հոկտեմբերին հայտարարված Ֆրանկո-գերմանական բանակային կորպուսի ստեղծման մասին մատուցությունը: Ամերիկյան ֆաղաբակները անհանգստացած են, որ այդ երկու երկրներն ի վերջո երես կրեն ՆԱՏՕ-ից (եւ ԱՄՆ-ից) եւ կսեղծեն անկախ զինված ուժեր Եւրոպայի ֆաղաբակ միավորման Երջանակներում, որ նախատեսված է Եւրոպական խորհրդի հետագա զարգացման ծրագրի համաձայն: Սակայն Վարշավայի ուղխի անկումից հետո Արեւմտյան Եւ-

րոտայի դաստիարակչության հարցը գրկվում է որեւէ իմաստից: ՆԱՏՕ-ի ղեկավարները անստույգ են մի ուրիշ ավելի անհետաճեցելի հարց, որը դուրս է գալիս իրենց իրավասու-

րոտայի դաստիարակչության հարցը գրկվում է որեւէ իմաստից: ՆԱՏՕ-ի ղեկավարները անստույգ են մի ուրիշ ավելի անհետաճեցելի հարց, որը դուրս է գալիս իրենց իրավասու-

ծեւս չեն: ՆԱՏՕ-ի վերանայում թիվ 1 խնդիրը մնում է անցյալ հոկտեմբերին հայտարարված Ֆրանկո-գերմանական բանակային կորպուսի ստեղծման մասին մատուցությունը: Ամերիկյան ֆաղաբակները անհանգստացած են, որ այդ երկու երկրներն ի վերջո երես կրեն ՆԱՏՕ-ից (եւ ԱՄՆ-ից) եւ կսեղծեն անկախ զինված ուժեր Եւրոպայի ֆաղաբակ միավորման Երջանակներում, որ նախատեսված է Եւրոպական խորհրդի հետագա զարգացման ծրագրի համաձայն: Սակայն Վարշավայի ուղխի անկումից հետո Արեւմտյան Եւ-

րոտայի դաստիարակչության հարցը գրկվում է որեւէ իմաստից: ՆԱՏՕ-ի ղեկավարները անստույգ են մի ուրիշ ավելի անհետաճեցելի հարց, որը դուրս է գալիս իրենց իրավասու-

ծեւս չեն: ՆԱՏՕ-ի վերանայում թիվ 1 խնդիրը մնում է անցյալ հոկտեմբերին հայտարարված Ֆրանկո-գերմանական բանակային կորպուսի ստեղծման մասին մատուցությունը: Ամերիկյան ֆաղաբակները անհանգստացած են, որ այդ երկու երկրներն ի վերջո երես կրեն ՆԱՏՕ-ից (եւ ԱՄՆ-ից) եւ կսեղծեն անկախ զինված ուժեր Եւրոպայի ֆաղաբակ միավորման Երջանակներում, որ նախատեսված է Եւրոպական խորհրդի հետագա զարգացման ծրագրի համաձայն: Սակայն Վարշավայի ուղխի անկումից հետո Արեւմտյան Եւ-

Բրազիլիայի նախագահը մերժում է հրաժարական

Կիրակի օրը հեռուստատեսությամբ ունեցնալով, նախագահ Կոլորադոսի հայտարարեց, քեւ ինքը դաստիարակում հրաժարական տալու հակառակ համաժողովրդակա ճնշումներին: Նա ողնեց, քեւ «Նրան ովքեր կարծում են, քեւ իրենք կարող են վերցնել նախագահի մանդատ իրենց ձեւ են առնում», ասաց նա: Վստահություն հայտնեց, քեւ կոնգրեսում ինքն ի վիճակի է Եւսելու իմոլիցենսի վերադառնալու:

Ռուսաստանի բանկը թույլատրում է առաջնություններ

Ռուսաստանի կենտրոնական բանկը անվավեր հայտարարեց իր իսկ հետագիցը, որի մեջ Ռուսաստանի ձեռնարկություններին հանձնարարվել էր «դադարեցնել արդարև ներքին մասնավարումները» իսկ Ռուսաստանի հանրապետությունները: 1992 թ. հունիսի վերջին հղած հանձնարարական քաղաքական է նրանով, որ ղեկավարողները ղեկավարված ձեռնարկությունները չէին մարել իրենց դասերը Ռուսաստանի դասարաններին և անհրաժեշտ էր կասեցնել չվճարված գումարների աճը:

Մամուլի ծառայության տեղեկության համաձայն, կենտրոնական բանկը հանձնարարական չեղյալ հայտարարելու մասին որոշումն ընդունել էր Ռուսաստանի հակամոնոպոլիային կոմիտեի քողովից հետո, որը հայտարարել է, թե բանկը վերագրանցել է իր լիազորությունները: Այժմ Ռուսաստանի ձեռնարկություններին եւ այլ հանրապետություններում նրանց դասարանների միջոցով բոլոր հավաքվածները վերահսկվում են կենտրոնական բանկի միջոցառման հավաքվածների կենտրոնի կողմից, որի գլխավոր նպատակն է կանխել արդարևներով չաղախված անկանխիկ ռուբլիների փոխարդումը Ռուսաստան:

Ալիսան մեղադրում է Միացյալ Նահանգներին

Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդագրության, «Ալիսան» բազմակողմ ընկերության սնուրեն Սերիլոզը մեղադրել է Միացյալ Նահանգներին ֆեյդերալ հետախուզության քյուրոյին այն բանի համար որ Մ. Նահանգները փորձ են կատարել հավաքագրել իրեն ԿԳԿ-ին ծառայելու նպատակով: Նա հայտնել է, թե Մ. Նահանգներում հաճախակի իրենց քյուրո են այցելում հետախուզության գործակալներ, հակադրանք սալով, թե «Ալիսան» աշխատանքները Մ. Նահանգներում զսնվում են դաստիարակ հովանավորության շակ: Սակայն այն բանից հետո, երբ Սերիլոզը մեծել է ամերիկյան դիվանագետներից մեկի ծառայության անցնելու քաղաքական առաջարկը, ըստ Սերիլոզի, բավականին բարդացել է «Ալիսան» գործունեությունը, հասկալիս մուսի վիզաների հարցերում: Մուսկվայում ԱՄՆ-ի դեսպան Եսրաուսն իր դաստիարակ նամակում հերքել է Սերիլոզի մեղադրանքները և նշել, որ «Ալիսան» աշխատակիցներից ոչ ոք ԱՄՆ մեկնելու հարցում բարդություններ չի ունեցել:

20 հազար զինվոր Ֆլորիդայի աղետյալ գոտում

Նախագահ Բուսն ավելացրեց դասակարգային միջոցների սրամարտումը Ֆլորիդայի նահանգին, որտեղ անցյալ շաբաթ «Ենդրո» դաստիարակող հսկայական ավերածություններ էր գործել, հարյուր հազարավորների թողնելով անտուն և անդաստիարակ: Երկու շաբաթի այնտեղ ժամանեցին 20 հազար բանակայիններ՝ օգնելու ազգաբնակչությանը սնունդ, դեղորայք և առաջին անհրաժեշտության այլ օգնություններ մատակարարելու, ինչպես նաև ճանապարհների վերաբացման աշխատանքներին: Նախագահը գոհունակություն հայտնեց մեծ մասամբ կամավորներից բաղկացած փրկարարների աշխատանքի արթիվ: Երկր բանակայինները Ֆլորիդայում կառուցեցին առաջին վրանախառնակները: Կամավոր բուժախնամները գիշերը հայտնեցին, թե աղետյալների մեջ կան ջրազերծումից տառապող բազմաթիվ մարդիկ:

Կիրոսում մահացավ մանրանկարիչ Աբրահամ Գուրգենյանը

Վերջերս Կիրոսում 84 տարեկան հասակում վախճանվեց ժամանակակից հայ մանրանկարիչ Աբրահամ Գուրգենյանը: Դարակասարում ծնված և կրթություն ստացած նկարիչն ապրել և ստեղծագործել է բազմաթիվ հայ գաղութներում՝ Նոր Զուղայում, Սպահանում, Թավրիզում, Թեհրանում, Կահիրեում, Բեյրութում, Երուսաղեմում և Կիրոսում: Նրա հազարավոր գործերը հանգրվանել են տարբեր բանագրաններում, անչնական հավաքածուներում: Վերջին ասանաձայնիկն անօգնական նկարչին իր հովանավորության շակ էր տանել Թեհրանյան մշակութային միությունը, որն անցյալ տարի Բեյրութում մեծ շուրջով նշեց նրա 80-ամյակը, հասուն հանդիսությունը և ցուցահանդեսով:

Վասակավոր նկարչի մահվան արթիվ ստրեկ սպազմում եմ կիրահայ հայտնի արվեստագետ Մնացուհի Արզարյանի դամբանական ճառը:

«Մեր նկարչներու շարին մեջ առանձնայատուկ տեղ գրառող Աբրահամ Գուրգենյան մանրանկարչական գծով ուշագրաւ գործեր արարած է եւ Մոլանան, Թեհրան քէ այլ քաղաքներ կազմակերպած իր նկարչական ցուցահանդեսներով գրառած գեղարուեստաւոր հասարակութեան ուշադրութիւնը, նոյն ասեմ արժանանալով մամուլի եւ խիստ բնադասներու գնահատանքներուն:

Կը ծնի որբութեան գիրկը, ոչ մայր, ոչ հայր, ոչ մէկ փայլալայն: Մոլանանի Նոր Զուղայ արտարձանի Ամենափրկիչ վանքին մէջ գիշերօթիկ սան կ'ըլլայ, նոյն ասեմ կը ստովի Կեդրոնական տղայոց դպրոցը: Նոր Զուղայի դասական վանքին հոյակապ տաճարին «Բեդլեմ» եւ «Սր. Աստուծածին» եւ այլ որմնանկարները,

Շիրազի, Զարեցի եւ այլոց բանաստեղծական գործերը: Սակայն ինծի համար Ա. Գուրգենյանը ատենքն արելի բանկազին աւանդը ձգած է հայ մշակոյթի գանձարանը: Յետ խոր եւ արժանելի աշխատանքի բազմակողմանի ուսումնասիրութիւնն է այդ Նոր Զուղայի հարուստ դաստիարակ եւ մշակութային գործերուն, անոնց դաստիարակման: Այդ քիւրատը կորոզները մէկիկ-մէկիկ իր վրձնին արագութեամբ կը դասնեմահանուին, շրջելով Մոլանանի Փերիա եւ Զարմահալ գաւառներու հայաբնակ գիւղերը, իրենց կենցաղով եւ հաւատալիքներով լեցուն ինչ արդարներէն մինչեւ գերեզմանատները: Նոր Զուղայի դաստիարակ նոր եւ փայլուն էջը կը մնայ իր մանրանկարներուն մէջ: Գուրգենյանի ստեղծագործութիւններուն մէջ առանձնայատուկ եւ կեդրոնական տեղ կը գրաւեն հայ հին ու նոր աշխարհի իրական տիպարները: Այս համեմատարը մեր օրերու ազգագրագէտ-միասպետ մանրանկարիչն է: Իր մանրանկարներէն նմուշներ կը գտնուին աշխարհի մեծագոյն արուեստի բանագրաններուն մէջ:

Ան այսօր կը հանգչի մեր մշակոյթին շարաշրջաններէն մին, որ աչիւն լոյսը բացեց եւ ինկաւ իր աշխատանքի ճամբուն վրայ եւ իրով կ'իջնէ վարագոյրը մեր մանրանկարչութեան փայլուն դաստիարակ վրայ: Ինձն էր վերջին մանրանկարիչը մեր ազգին»:

Լիկոսիս-Կիրոս

Ռուսական առաջնորդի հրեական արյունը

Վերջերս ռուսաստանյան արխիվային տեղեկագրերից մեկը հրատարակեց մի նյութ, որում ասվում է, թե Լենինի դառը մայրական գծով հրեա է եղել եւ որ խորհրդային ղեկավարին հիմնադրի տեսնաբանության այդ մասը առաջներում հրատարակել չէր թույլատրվում: Այստիպով, մուսկովյան «Հայրենական արխիվներ» 1992 թվականի գարնան քողարկման մեջ խորհրդային արխիվարխուս Վ. Յառլինը հայտնում է ցարական

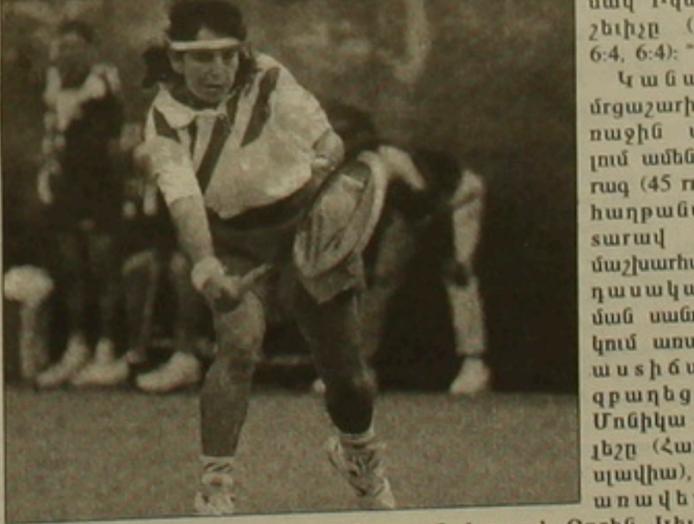

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Թեմիսի ամենահեղինակավոր մրցաձուլ. «Մեծ Սաղավար»

Մեծ Թեմիսի Միացյալ Նահանգների բաց առաջնությունը, որ տեղի է ունենում Նյու Յորքում, «Մեծ Սաղավար»-ի ծագումը վերջին և ամենախոստանալի մրցաձուլն է: Որդես օրենք, նրան մասնակցում են աշխարհի բոլոր ուժեղ

Կրկին առաջինը Օլիմպիական խաղերից հետո ստորաի բազուիտներ կայացուցիչներն իրար ետեղի մեկնարկում են տարբեր մրցաշարերում: Բեյթաստում 100 մ արագավազի օլիմպիական չեմպիոն անգլիացի Էլֆրեդ Բիլսին հաղթեց 10,51 վայրկյան արդյունքով: Ամերիկացի Կարլ Սմիթը նրան զիջեց 0,08 վայրկյանով:

հավայները, իսկ մրցանակային հիմնադրամը գրեթե միշտ ռեկորդային է լինում: Այն անցկացվում է 1886 թվականից:

Մրցումների կազմակերպիչներն արել էին հնարավոր ամեն ինչ, որովհետև ուժեղագույնները չհանդիպեին առաջին փուլում, սակայն չստացվեց: Մրցաշարի մեկնարկային խաղում հանդիպեցին բարսեթյան հասավ Օդրին Կելլերի (ԱՄՆ) նկատմամբ: Երեսուց և Սելեշը ամենայն լքությունը սրամարտված էր դաստիարակ ԱՄՆ-ի չեմպիոնուհու կոչումը: Իրանսիայի առաջին ռակետ Գի Իորեն հաղթեց ամերիկացի Ջիմ Գրասին: Երկրորդ փուլ դուրս եկավ նաև կալիֆոռնացի Ալեքսանդր Վոլովը:

Սկսվեց վճռական փուլը

Ֆուտբոլիստները կրկին անհանգիստ, բայց հաճելի օրեր կաղեբն: Նախօրին «Կանադ»-ՀԱՄ-ՖԻՄԱ հանդիպումով սկսվեց ֆուտբոլի ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջին առաջնության 12 ուժեղագույն քիմերի եզրափակիչ մրցաշարը: Կասկածից վեր է, որ այստեղից հանդիպումներն անցնելու են անհամեմատ անհաշտ, լարված ու նաև դիտարժան դայաբար, քանի որ աստիարեզում մնացել են հիմնականում հավասար ուժեր: Ըստ հետաքրքիր մրցակցություն է ստրավում մրցանակային տեղերի համար, չէ՞ որ գալիք տարի մեր ուժեղագույն քիմերը երոտակյան մրցատարեզներ են դուրս գալու:

Անա այսօրվա զույգերը.

«Կան»-«Բանանց»
 «Շիրակ»-«Նաիրի»
 «Չվարթոն»-«Սյունի»
 «Կիլիկիա»-«Արարատ»
 «Կոսայի»-ՅՄԸՍ

Քաճիցը վարում է Սուրեն ԲԱՂՄԱՍՏՅԱՆԸ

Դեմիրելը նույնպես հրադուրվեց

Այս տարվա սկզբին Թուրքիայում հայտնվեց մի նորույթ՝ շատերի համար չափազանց հաճելի: Դա հեռախոսային երոսիկ գծերն էին: Յուրաբանյուր ցանկացող լեզին գուժարով հեռախոսով կարող է լսել ժողովների վրա ծայնագրված հեշտալից խոսակցություններ, որոնք բնորոշ են կնոջ եւ տղամարդու ամենամեծերի մտեղիքին:

Գնալով այդ կասկածելի հաճույքը դառնում էր ավելի ու ավելի զանգվածային: Երկրի հեռախոսային ծառայության ղեկավարները, որոնք սրանստորի նախարար Յալար Թոփչանը վերջերս արգելեց սեփականախոսները: «Այդ գծերը խրախուսում են երիտասարդության անբարո վարագիծը եւ վիրավորում հասարակությանը», հայտարարեց նախարարը:

Ինչպես հաղորդում է Ռոյթթըր գործակալությունը, օրական սեփա ծառայությունը օգտվում էին հազարավոր մարդիկ: Ոգեւորված այդ ծառայությունից, նույնիսկ վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելը բացեց իր սեփական հեռախոսագիծը, օգտագործելով «Ալո, բարբա» անվանումը, որով իրեն կոչում են ժողովրդի մեջ: Տեղի է, վարչապետի համարով զանգահարելով բաժանորդը լսում է ոչ թե գրգռիչ շշուկներ, այլ խորհուրդներ այն մասին, թե ինչպես համբերատար կերպով սանել արժեքավորում եւ գների աճը:

կալիֆոռնիական ակադեմիա եւ փոխեց իր անունը, դառնալով Ալեքսանդր Դեմիրելի Բլանկ: 1824 թվականի հուլիսի 19-ին նա ավարտեց ակադեմիան, իսկ 1826 թվականի հունվարի 29-ին ստացավ դիպլոմը: Դեմիրել Բլանկը հաջողությամբ շարունակեց վիրաբույժի եւ մանկաբարձի իր կարիերան եւ ստացավ ղեկավար խորհրդակցի անունը: Նա ամուսնացավ Աննա Իվանովնա Գրաշովիչի հետ, որը 1839 թվականին ծնեց Մարիա Ալեքսանդրովնա Բլանկին՝ Վաղիմիր Իլյիչ Ուլյանովի մայրը:

Այժմ Մոսկվայում գտնվող Լենինի բանագրանում էփսրտավարը, լուսանկարը Լենինի կյանքի վաղ շրջանի մասին, ասում է, թե Լենինի դառը Բլանկը հրեա է եղել: Էփսրտավարի խոսքով, Լենինի հրեական ժառանգականությունը միայն վերջերս է արձայնվել բանագրանի նյութերում:

«Նյու Յորք Թայմս»

Մուսաբալում է «Հայաստան» հրատարակչությունը

Հեմրիկ Գեւորգյան. Լենինականյան գվարձալի գրույցներ եւ սրամտություններ

Ամենադժվար դասերին անգամ փոքրիկ հուսուրդ, սրամիտ խոսք, լավ իմաստով արձատրվող գրույցը մարդուն կենարար լիցք են հաղորդում, մաքրում ականա կուսակված քույրը: Աշխարհում քիչ են այն հաղախները, որոնք հանրահայտ են որդես հուսուրդի ու սրամտությունների ավանդական կենտրոններ: Անշուշտ, դրանցից մեկն էլ իր այդօրինակ ավանդներին մշատես հավասարիմ Գյուրմիւն է:

Հեմրիկ Գեւորգյանի այս գրույքը դարձնական է այդ ժանրի արժեքավոր նմուշներ: Լիարթ ծիծաղելու համար արժե ունենալ այս գիրքը, մանավանդ, որ վաճառքի գումարից որոշ մաս հասկացվելու է Գյուրմիւնի հաղախ վերականգնման հիմնադրամին:

Անհասները, գրավաճառները, գրադարանները եւ ցանկացած հիմնարկություն այս գիրքը կարող են ծնոք քերել «Հայաստան» հրատարակչությունից (Երևան, Խանակյան 28) եւ թիվ 4 գրախանութից (Երևան, Կիսյան 17):

ԱՊՅ-ում գրասարքիկների համար վիզաների նոր կարգ

ԱՊՅ ամենամեծ տարիսական ֆիրման «Ինտերիս»-ը սեղեկացնում է նախկին խորհրդային հանրապետությունների վիզաների նոր կարգի վերաբերյալ ընդունած որոշումների մասին: Նոր կանոնների առանձնահատկություններից մեկը կապված է Ռուսաստանի և մերձբարձրյան երկրների միջև սահմանների հաստատման հետ: Այժմ Ռուսաստանում, ինչպես նաև մերձբարձրյան հանրապետություններում ճանապարհորդները, եթե նախատեսում են Ռուսաստան կրկնակի այցելություն (օրինակ՝ Մոսկվա-Ռիգա-Մանկե-Պեդերբուրգ), ղեկավարվում են միանգամից դաշնային կրկնակի վիզա:

Ռուսաստան մեկնող «Ինտերիս»-ի հաճախորդների համար Ռուսաստանի տարիսական վիզաների կարգը մնում է անփոփոխ:

Բելառուս, Տաջիկստան, Թուրմենստան, Ղրղզստան, Մոլդովա, Հայաստան, Ադրբեջան և Վրաստան այցելելու համար գործում են Ռուսաստանի վիզաները, եթե նույնիսկ Ռուսաստանը երբևէ չի նախատեսվում: Այս երկրներից Ռուսաստան կրկնակի այցելության դեպքում կրկնակի վիզա չի դառնա:

Ուկրաինա, Ուզբեկստան, Լիսվա, Լատվիա և Էստոնիա այցելելու Ռուսաստանի վիզաները չեն գործում: Այդ հանրապետություններ այցելության համար անհրաժեշտ է ստանալ համադասարան վիզաներ:

Մերձբարձրիկայում գործում է ընդհանուր վիզայական արձույթ, այնպես որ, հանրապետություններից մեկի վիզան բավական է երբևէ համար: Այնտեղ ճանապարհորդելու ընթացքում Ռուսաստան այցելելու համար անհրաժեշտ է ունենալ Ռուսաստանի կրկնակի վիզա, որը կարելի է ստանալ Տալլինի կամ Ռիգայի Ռուսաստանի ներկայացուցչությունում: Ռուսաստանի տարիսական վիզաներ կարելի է ստանալ Ռուսաստանի դեսպանատներում և հյուպատոսարաններում, ինչպես նաև Մոսկվայի «Շերմենտ-1», «Շերմենտ-2» օդանավակայանում (40 դուլար), իսկ Մոլդովայից Լեոնիդովի և Ունգենի ուղեկալներում և Քիշինյու օդանավակայանում (50 դուլար):

վիզա» օդանավակայաններում: Վիզայի արժեքը, կախված վիզայի ձևակերպման տեսակից և ժամկետից, 50-110 դուլար է:

Ուկրաինա այցելության վիզաները կարելի է ստանալ ինչպես արտասահմանում ուկրաինական ներկայացուցչություններում, այնպես էլ Իզմայիլի, Չոռդի, Ուժգորդի, Մուրիսկայի, Շեպետինի սահմանային անցակետերում, Միմլե-րոտովի, Լվովի, Օդեսայի, Բորիսպոլի (Կիև) օդանավակայաններում, Յալթայի, Օդեսայի, Իշի-ջուսկի նավահանգիստներում: Վիզայի արժեքը սահմանվում է 30-ից մինչև 50 դուլարի սահմաններում:

Ուզբեկստան այցելության վիզայի արժեքը 30-50 դուլար է, սրբվում է «Տաշքենդ» օդանավակայանում:

Բելառուս և Մոլդովա այցելող արտասահմանցի գրասարքիկները կարող են վիզաներ ստանալ սահմանային անցակետերում. Բելառուսից՝ Բրեստում, Գրոդնոյում և «Մինսկ-2» օդանավակայանում (40 դուլար), իսկ Մոլդովայից Լեոնիդովի և Ունգենի ուղեկալներում և Քիշինյու օդանավակայանում (50 դուլար):

Եթե տարիսական շրջապայության ընթացքում նախատեսվում է

Չեչնիայից հայերի արտահոսքը բարձրանալու է

Հայաստանի արտոնարտարարության ԱՊՅ երկրների բաժնի աշխատակից Արամ Գրիգորյանը երեկ կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարել է, թե Չեչնիայում նկատվում է ազգային փոխանակությունների և հասկառու բիսնեսների արագ աճը: Պրն. Գրիգորյանը, որը մասնակցել էր վերջերս Գրոզնիում կայացած Չեչնիայի երկրակազմի միության աշխատանքներին, նշեց, որ եթե

Աբխազիայում զոհերի թիվն աճում է

127 զոհ և 300 վիրավոր

Աբխազիայի առողջապահության նախարարության տվյալներով, օգոստոսի 31-ի դրությամբ, վրաց-աբխազական ընդհարումների հետևանքով երկու կողմից զոհվել է 127 և վիրավորվել 300 մարդ: Այդ մասին օգոստոսի 31-ին կայացած մամուլի ասուլիսում հաղորդեցին Աբխազիայի խորհրդարանի «Գեոնկրասական Աբխազիա» վրացական խմբակցության անդամները:

Պատգամավոր Նուգար Մզալիսի Վիլիսին «բզուկ քոնադե» անվանեց Աբխազիայի Գերագույն խորհրդի նախագահին: Նրա խոսքերով, Վլադիսլավ Արժինբան «սեղծում է կառավարման տեսլիսար համակարգ, իրեն ենթարկելով հանրապետության օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանությունները»:

Նուգար Մզալիսի Վիլիսին նշեց, որ ինքնավար հանրապետության կառավարման մարմինների աշխատակիցների 60 տոկոսը աբխազներ են, իսկ Գերագույն խորհրդի ադարաթի կառուցվածքում այդ թիվը հասնում է 80 տոկոսի: «Պեսական կառուցվածքներում կողմերի ընտրության հիմնական շափանիչը բարեկամական կամ տոնային շահերն են», նշեց նա: Պատգամավորը գտնում է, որ «ինքնավար հանրապետությունում արյունահեղություն բույլ սված խորհրդարանը ղեկավարվում է նախագահի հետ միասին հրաժարականի սա»:

Ռուսաստանից մեկնել Մերձբարձրիկայի երկրներ, այդ երկրների ներկայացուցչություններից բացի, վիզան կարելի է ստանալ բոլոր սահմանային անցակետերում, ինչպես նաև Վիլնյուսի, Կաունասի, Տարնոի, Տալլինի և Ռիգայի օդանավակայաններում: Էստոնական վիզայի արժեքը 10 դուլար է, լատվիականը՝ 5-20 դուլար, լիսվականը՝ 15 դուլար:

Ինչպես հայտնեց ՀՀ արտոնարտարարության հյուպատոսական վարչության անցագրային-վիզայի բաժնի վարիչ Տիգրան Հասմիկ Մոդոնյանը, Հայաստան ժամանող արտասահմանցիների Ռուսաստանից վիզա ստանալու հիմնական դասճառը սվալ երկրում Հայաստանի ներկայացուցչություններից բացակայությունն է: Այսօր Հայաստանի վիզա սրբում է միայն Իրանում: Մոս մեկ ամսից մնան ներկայացուցչություն կաշխատի նաև Գամասկոսում, որտեղ վիզա կարող են ստանալ նաև Միլիայի հարևան հանրապետությունների ֆալաֆաղները (Հորդանան, Լիբանան և այլն):

Աշխատանքներ են սարվում, որտեղից ժամանողները վիզա ստանան «Չվարթոն» օդանավակայանում կամ Մարգարայի, Մեդիի և Գյումրիի սահմանային անցակետերում: Հայաստանի վիզայի արժեքը 30-50 դուլար է (նրավերով՝ 30, իսկ շատ վիզան՝ 50 դուլար):

Հանրապետականները սարքեր են... դեմոկրատների

Այս կարգախոսով գրավելու համար «ծփացող» ֆլեթերողներին, որոնք առայժմ մեծամասնություն են կազմում Մ. Նահանգներում, Չորս Բուլի օգնականներն սկսեցին կայունացնել նախագահի ընտրության արդյունքները, շեշտը դնել հանրապետականների և դեմոկրատների միջև գոյություն ունեցող «սկզբունքային սարքերությունների» վրա, հասկառու հարկերի և կառավարական ծախսումների բնագավառում: Նրանք ընդգծում են նաև կոնգրեսում «մաքուր տուն», այսինքն՝ հանրապետական մեծամասնություն ունենալու անհրաժեշտությունը, որն, իրենց կարծի-

Օդային արգելներից հետո ցամաքայինը Իրաֆի դեմ

Նախագահ Բուլի ազգային անվանագրության գծով խորհրդական Սկոտլիթը հայտարարեց, թե Մ. Նահանգներն ու դաշնակիցները որոշել են զինվորադես հակազդել հարավային Իրաֆում շիա ազգաբնակչության դեմ իրաֆյան ցամաքային ուժերի յուրաքանչյուր հարվածի: Ինչպես հաղորդել են նախադես, դաշնակիցները դաշնակցության արգելել էին Իրաֆին իր օդում օգտագործել նույն շիաների դեմ, հարավային Իրաֆը հայտարարելով «թիֆային արգելի» գոտի: Իր հերթին, նախագահ Մադոնան Հուսեյնը հայտարարեց, թե Բաղդադը վճռել է «հնարավոր բոլոր միջոցներով դեմ կանգնել այս ագրեսիային»: Մյուս կողմից, երկուստեքի օրը Իրաֆ ժամանեց ՄԱԿ-ի մեդիաների մի նոր խումբ, որը նոր ստուգումներ է անցկացնելու իրաֆյան զինադեսներում:

Մագովեցկին Հարավսլավիայում

ՄԱԿ-ի կողմից Հարավսլավիա գործողված Լեհաստանի նախկին վարչապետ Մագովեցկին իրադարձությունների հիմնական մեղքը բարդել է սերբական կողմի վրա: Նա նշել է, որ թեև երեք կողմերն էլ աչի են ընկնում ռազմասեղծությունը, սակայն սերբերը դասախանասվություն են կրում Բոսնիայի և Հերցեգովինայի արյունալի իրադարձությունների համար: Ըստ արեմսյան դիտողների և ֆալակական գործիչների, Ժնեում ստավոլ խորհրդակցությունը վերջին հույսն է Հարավսլավիայում խաղաղություն հաստատելու գործում: Մինչ այդ Հարավսլավիայում խաղաղության ակնկալիքները կաղված էին Լոնդոնի խորհրդածողվի հետ, որը ոչինչ չսվեց:

Սեւծովյան նավատորմը «սրատեղիական զենք» է

Ղազախստանի նախագահ Նուրուլլան Նազարբաևը գտնում է, որ ԱՊՅ բոլոր տեսությունների ղեկավարները ղեկավարում են մասնակցեցն Սեւծովյան նավատորմի բաժանման վերաբերյալ բանակցություններին: Այդ մասին նա հայտարարեց զանգվածային լրատվության միջոցների ղեկավարների հետ օգոստոսի 31-ին տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ:

Նա նշեց, որ Սեւծովյան նավատորմը «սրատեղիական զենք» է, որը տասկանում էր նախկին ԽՍՀՄ-ին: Նազարբաևը գտնում է, որ նավատորմի հայտնեց, որ Ուկրաինայի և Ռուսաստանի միջև «դիվանագիտությունը նվազել է», սակայն ավելացրեց, թե դա միայն երկու տեսությունների գործը չէ:

Նույնը վերաբերում է նաև ստատագիստությունների կրճատման խնդիրներին նվիրված Ռուսաստանի և ՆԱՏՕ-ի միջև տեղի ունեցող բանակցություններին: Ն. Նազարբաևը նշեց, որ եթե ԱՊՅ բոլոր տեսությունների ղեկավարները մասնակցեն այս և այլ հարցերի ֆնդարկմանը, ապա դա «միայն կնդասի երկրների միջև վստահության հաստատմանը»:

Բաժանորդագրվե՛ք բերքերի և ամսագրերի

առաջարկում է ՀՀ մամուլի սարածման գործակալությունը

ՀՀ մամուլի սարածման գործակալությունը հայտնում է, որ 1992 թ. օգոստոսի 15-ից սկսվել է 1993 թ. առաջին կիսամյակում հանրապետությունում տպագրվող բերքերի և ամսագրերի բաժանորդագրությունը: Բաժանորդագրվել կարող եմ ՀՀ մամուլի սարածման հանրապետական գործակալության բոլոր Երևանային տեղամասերում և հանրապետության բոլոր փոսային բաժանմունքներում: Բաժանորդագրվելով դու կստանայի Զեք բանկազին ժամանակը:

1. Խորհրդային Երևան, Գայի 19, գործկոմի ԵՄԲ, 2-րդ հարկ
  2. Երևանի Գարեգին Նժդեհի 26, գործկոմ
  3. Մյասնիկյան, Իսահակյան 28
  4. Երևանի Մայակովսկու 87, գործկոմ
  5. Մաթոց, Շահումյան 24 փ., թիվ 1 ԵՄԲ
  6. Շահումյան, Գործադիր կոմիտեի ԵՄԲ
  7. Մոլանդարյան, թիվ 10 փոստի բաժանմունք, Հանրապետության հրատարակ
  8. Մարկի, Կասյան 1, թիվ 33 փոստային բաժանմունք:
- Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 45-18-76, 57-43-98:

Սեւծովյան խաղաղությունը

Երկուստեքի օրը, ինչպես խոստացվել էր նախադես, «Իրբե բարի կամի արտահայտություն», Իսրայելի կառավարությունն սկսեց ազատ արձակել զինվորներին, որոնք ձերբակալվել էին գրավյալ հողերում «ֆալի տասերազմ» մղելիս կամ ազատագրական այլ գործողությունների ընթացքում: Մյուս կողմից, ակնարկելով Վաշինգտոնում կայացած վերջին բանակցությունները, Իսրայելի վարչապետ Ռաֆիել հայտարարեց, թե ինքը վստահ չէ, որ Սիրիայի նուստակն իր հարևանի հետ անբողջական խաղաղության հասնեն է: Իսկ ինչ վերաբերում է դաշնակցությանը, Ռաֆիելի դիտողությունը անհամաձայն էր մեկը հայտնեց, թե, իր կարծիքով, նրան դեռևս չեն հասկացրել իրենց ուղածը:

Սեւծովյան մոլեզմունք է

Անցյալ Երբեք օրը գերմանական Ռոսնոկ ֆալաֆում կայացած հակաօտարիսական ցույցերից հետո նեոնացիսական հրոսակախմբերն օտար փախսականների դեմ բազմաթիվ վարագրություններ գործեցին Գերմանիայի արեւելյան յոթ ֆալաներում: Ոստիկանությունը հասուկ ջոկաս է կազմել հրոսակախմբերին գտնելու համար:

Բորսայում դուլարը 210,5 օ

Երբեք օրը Մոսկվայի միջբանկային վալյուտային բորսայում (ՄՄՎԲ) սակարկության ժամանակ դուլարի կուրսը կազմել է 210,5 օտար: Վաճառվել է 37 մլն 130 հազար դուլար: Նախնական առաջարկը եղել է 31 մլն 99 հազար դուլար, իսկ նախնական դասվելը՝ 42 մլն 560 հազար: ՄՄՎԲ-ի փորձագետների կարծիքով, արժեզրկող սրտատմանը առաջվա նման ազդում են Երևանի վրա Գարկ է նեցել, որ ի սարքերություն նախորդ սակարկությունների, վալյուտայի աժիոսաժային դաշնակցական այս անգամ չի նկատվել: Փորձագետները նշում են, որ դուլարի կուրսի բարձրացմանը և դաշնակցական անկմանը համադասարան կապված նա վալյուտայի առաջարկը: Նախորդ չորեքշաբթի կայացած սակարկություններում դուլարի կուրսը կազմել է 205 օտարի:

Սղաները բանկ են ծախվում

Ադրբեջանի ազգային մեջլիսի նիստում հայտարարվեց, որ չնայած նախագահի՝ ԱՊՅ բանակի սղաներին ուղղված կոչին, ընդամենը 200 սղան են ցանկություն հայտնել ծառայել Ադրբեջանի զինված ուժերում: Բայց սրանք մայամներ են առաջ ֆալեք բարձր ափսասվարձ և բնակարանով անհատաղ աղախուվում:

Լուսինը՝ infofax-ի «Ազգային» և «Նորաստի»

Ազգ ֆինանսի և հրատարակչի «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈՒ ԱԲԵՏԻԵԱՆ

Խմբագիր
ՅԱՆԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Տնօրեն ՍԱՐԳՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

52.16.35 գլխ. խմբ.
58.18.41 խմբագիր
56.28.63 տնօրեն

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարունակ
«Ազգ» թերթի